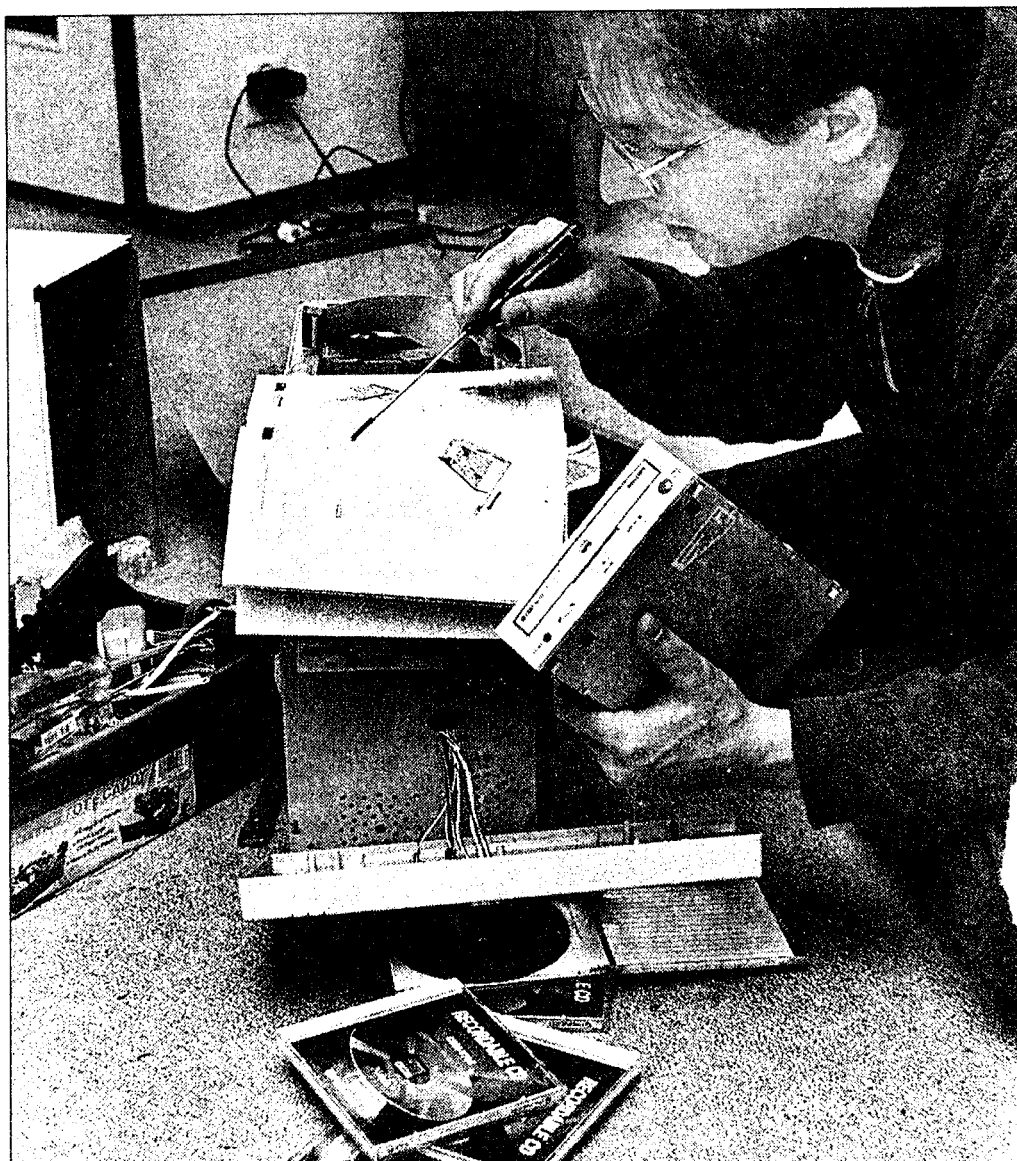

Søndag 11. januar 1998 **Aftenposten**

KREVENDE: Monteringen av en CD-brenner krevde et oppgjør med tekno-angsten, men var egentlig ikke så vanskelig. Anbefales likevel ikke for ferske PC-brukere. FOTO: JOHN MYHRE

Hjemmebrent - billig og lovlig

Ap
11/1-98

DATA

Prisen på hjemmebrente CD'er er redusert med 80-90 prosent på ett år. Nå kan du kopiere musikk-CD'er fra venner til eget bruk for 15 kroner stykket.

PER KRISTIAN BJØRKENG

Men hjemmebrenning er ikke alltid uproblematisk.

Plateselskapene og programvarebransjen river seg i håret, mens databutikkene gnir seg i hendene over at folk flest nå kan kopiere CD-plater billig. Hittil har teknologien vært flittig brukt av spesielt interesserte, men nå er prisene blitt så lave at CD-brenning er i ferd med å bre seg blant folk flest. Prisen for en brenner som kan monteres i en PC begynner nå på 3000 kroner. Du kan også få kjøpt dyrere brennere til å sette rett inn i stereoanlegget, hvis du ikke har PC.

Er det egentlig mulig for hvem som helst å brenne sine egne CD'er på PC'en? Aftenposten har undersøkt et par alternativer. Men først: Hva i all verden er vitsen med å brenne egne CD-plater?

Kvalitet

I motsetning til de gode gamle opptakkassetene, gir brente CD'er deg en fullstendig kloning. Det betyr at kvaliteten på kopien er nøyaktig like bra som originalen, og du får alle CD-platens fordeler. Har du for eksempel venner med sjeldne plater som har gått ut av produksjon, kan du på denne måten skaffe deg musikk som det ellers er umulig å få tak i. I tillegg blir det billig, hvis du regner med at prisen på en vanlig CD nå nærmer seg 200 kroner.

CD-brennere gjør det også enkelt å kopiere dataprogrammer. Kopiering av programmer er klart ulovlig, selv om kopiering til privat bruk foreløpig ikke forfølges av politiet i Norge. Men hvis du for eksempel lager musikk eller annet som krever stor plass, er CD-brenning et godt og rimelig lagringsalternativ.

Kopiering av musikk-CD'er via PC er tillett, så lenge det skjer til privat bruk. Alt salg av kopierte CD'er er ulovlig.

Billig

Prisen på de såkalte CD R-platene, som brukes til brenning, forventes nå å synke ytterligere. De er snart billigere å produsere enn disketter, som er å få kjøpt for en femmer stykket. Med dem brenner du musikk-CD'er som kan spilles i alle vanlige CD-spillere.

Problemet med CD R-plater er at de bare kan brennes én gang. Data kan ikke slettes og legges til som på en vanlig diskett. De aller nyeste CD-brennerne kan derfor bruke såkalte omskrivbare plater, CD-RW-plater. CD-RW fungerer akkurat som en vanlig diskett eller harddisk, men kan bare leses av CD-rom-spillere. Disse platene har litt mindre plass til data enn en vanlig CD-plate, og de er foreløpig også mye dyrere enn CD R-plater.

Prisen for en CD-brenner er i dag fra 3000 kroner og oppover. Det eneste du kan være sikker på, er at prisen vil synke i tiden fremover.

I dag selges CD-brennerne i to hovedformer: Enten i en pakke som du selv skal montere inne i PC'en (mest vanlig), eller som en ekstern enhet som kan kobles til en PC og enkelt tas med til en annen datamaskin. Sistnevnte er minst en tusenlapp dy-

rere enn de interne. Egne, dyrere brennere for stereoanlegg uten PC er også tilgjengelige. Men her er de spesielle platene dyrere og belagt med en egen TONO-avgift.

Angst

Er da en intern CD-brenner noe å kjøpe og montere selv? Aftenposten forsøkte, uten å ha datateknisk kunnskap, å montere en intern CD-brenner i en standard PC på egen hånd.

Instruksjonsboken var ikke all verden, og vårt møte med PC'ens innvoller ble derfor en opplevelse full av rikelige mengder tekno-angst. I instruksjonen sto det for eksempel ingenting om at vi måtte skru av hele fronten på PC'en for å få inn brenneren. Heller ingenting om at vi måtte ta ut lydkortet for å komme til skruen som holdt fronten på plass! Med andre ord ble det litt frem og tilbake før vi lyktes, men brenneren fungerte ved første forsøk.

Montering på egen hånd er imidlertid ikke en jobb for deg som er helt fersk og usikker på hva en PC består av. Velg da heller en ekstern brenner, eller å få et verksted til å montere den for deg.

Skjær i sjøen

Men det er flere skjær i sjøen enn selve monteringen. Brennerne stiller også krav til kvaliteten på PC'en din. Forsikre deg derfor om at PC'en du har oppfyller alle kravene som står oppgitt på pakken før du kjøper. Spesielt er harddisk-hastighet viktig. Jo raskere PC, jo raskere kan du brenne CD'er.

Vær oppmerksom på at prisene på CD R-plater varierer voldsomt. Vi fant priser som varierte 15 til 50 kroner for omtrent samme plate. Annonsørene på TV2s Tekst-TV og på Internett synes å være kjappere ute med å sette ned prisene enn vanlige butikker.

PHILIPS CDD 3610

Veil. pris: 3900 kroner. Intern type. Må monteres ved å skru opp PC'en.

Maks. kapasitet: Skriver ved dobbel hastighet og leser ved seksdobbel hastighet.

Testresultat: Åpning av PC, lesing av instruksjoner, montering og installasjon av programvare tok tre timer. Passer derfor ikke for den uerfarne og utålmodige. Men det er fullt mulig å betale et verksted for gjøre installasjonen. Programvaren er lett å bruke, men pakken mangler helhetlige instruksjoner om hva som er rollen til de ulike programmene. Vi lyktes med å kopiere musikk-CD'er og dataprogrammer, men fikk noen uforståelige feilmeldinger på veien. Brenneren krever en meget kraftig PC for å skrive ved dobbel hastighet. Vår Pentium 200 var ikke sterk nok, men vi kunne skrive ved enkel hastighet.

HP SURESTORE CD-WRITER PLUS 7100E

Veil. pris: 5400 kroner. Ekstern type. Kobles til PC'en omtrent som en skriver.

Maks. kapasitet: Skriver ved dobbel hastighet og leser ved seksdobbel hastighet.

Testresultat: Fra pakken ble åpnet til alt var installert brukte vi en halv time. En ledning i strømuttaket og en i PC'en er alt som trengs. Installasjonsinstruksjonene er enkle, og alt blir forklart på en måte som også en fersk PC-bruker vil forstå. Programvaren er enda bedre og lettere å bruke enn Philips-modellen. Denne brenneren klarte skrive ved dobbel hastighet, men med en smule upålitelige resultater. I motsetning til Philips-modellen klarte vi med denne å brenne en musikk-CD direkte fra CD-ROM-stasjonen, uten å gå veien om harddisken.